

Informační bulletin Svazu marginálních oblastí (SMO)

Česká republika je díky schválení PRV evropským premiantem

Svaz marginálních oblastí (SMO) jako první z nevládních organizací veřejně přivítal schválení Programu rozvoje venkova (PRV) pro roky 2007 až 2013, ke kterému došlo 23. května v Bruselu. Evropská komise v tento den schválila návrh českého ministerstva zemědělství a Česká republika se tak společně se Švédskem stala první zemí, která má schváleno čerpání evropských peněz pro rozvoj zemědělství a venkova.

Svaz marginálních oblastí toto vnímá jako potvrzení schopnosti současného vedení ministerstva dotahovat věci do konce. Vedle osoby ministra se jedná i o jeho prvního náměstka Ivo Hlaváče a další odborníky. A to vnímáme jako výrazný posun oproti minulosti.

Svaz marginálních oblastí vnímá schválení PRV jako další krok k rekonstrukci zemědělství v podhorských oblastech a zabránění opouštění zemědělské půdy. „Je to skutečně systémový dlouhodobý program, který se soustředí na mimo-produkční funkce zemědělství zejména péči o krajinu a ne pouze na podporu intenzivní zemědělské produkce, která není v méně příznivých regionech ČR konkurenceschopná,“ uvedl předseda SMO Milan Boleslav, který však zároveň

upozornil, že „přesná výše kompenzačních plateb bude záviset na kursu české koruny vůči euru, přičemž posilování koruny bude zemědělcům jejich příjmy snižovat.“

Ekologickým zemědělcům hospodářícím na trvalých travních porostech je v PRV přiznána kompenzace jejich újm ve výši 80%. Při nedávných jednáních mezi zástupci podhorských a ekologických zemědělců s ministrem zemědělství Petrem Gandalovičem pak bylo dosaženo dohody, že se dále bude řešit výše kompenzační platby, aby v budoucích letech pokryla újmy v plné výši, stejně jako možnost rozorávání části travních porostů, a to z důvodu zajištění dostatečného množství krmiva pro ekologicky chovaný skot.

V této souvislosti bylo rozhodujícím i to, že ministerstvo zemědělství spolu s Pozemkovým fondem ČR umožnilo zemědělcům uzavírat pětileté nájemní smlouvy a tím vůbec splnit podmínky PRV.

Bohužel nedošlo k avizovanému bodovému zvýhodnění ekozemědělců o 35 bodů (což měla být určitá kompenzace za pokles původně slíbených sazeb podpor), ale jen o 27 bodů. Stalo se tak na návrh

ú v o d e m

Vážení přátelé,
právě v období sucha, možná největšího za posledních 60 let, k Vám přichází červené číslo našeho bulletinu. Všichni víme, že nedostatek vláhy má velmi neblahý dopad i na trvalé travní porosty. Přesto věříme, že se s tímto problémem vypořádáme a budeme se moci plně věnovat rozvoji krajiny, a to i díky schválení Programu rozvoje venkova. Objektivně cítíme potřebu zde české ministerstvo zemědělství, zejména jeho odborníky a vyjednavče s Evropskou unií, pochválit. Oproti minulému vedení resortu nyní vnímáme velkou změnu v samotné efektivitě práce a vyjednávání, a to je pro nás všechny jistě klíčové.

Ing. Milan Boleslav,
předseda Svazu marginálních oblastí

Asociace krajů, který podpořila i Asociace soukromého zemědělství. Nepředpokládáme, že by tyto organizace byly zaměřeny proti ekologickému zemědělství, přesto nás tento postup zamrzl. Věříme však, že při příštích jednáních tyto organizace rozvoj ekozemědělství podpoří.

Skutečnost, že k „překlopení“ podpor nového programu rozvoje venkova (PRV) se rozhodla jen třetina podnikatelů, většina z nich pokračuje v rámci HRDP, je způsobena podle všeho zejména zpožděním, které PRV nabral na přelomu roku.

Ekozemědělství by mohlo mít větší dynamiku

Na první pohled vypadají v poslední době hojně zveřejňované statistiky týkající se ekologického zemědělství optimisticky – plochy i počet podniků hospodařících ekologicky stoupají, mírně pozitivně se mění struktura a zárné zítřky se blíží. Zatímco v roce 2005 ekologicky hospodařilo 829 podniků, vloni to bylo již 963 podniků a za prvních pět měsíců letošního roku se jejich počet zvýšil o dalších téměř 200 na celkových 1146 farem.

Významně – o 35 tisíc hektarů – se v letošním roce rozšířila ekologicky obhospodařovaná plocha, která ke konci května činila 315 581 hektarů. Její podíl na celkové výměře zemědělské plochy představuje 7,4 procenta oproti 6,6 procenta ke konci loňského roku. Většina ekologicky obhospodařovaných pozemků – 81,8 procenta – je zatravněných. Jejich výměra se zvýšila na téměř 260 tisíc hektarů. Podíl zatravněných pozemků na celkové ekologicky obdělávané ploše se však v porovnání s minulým rokem mírně snížil – o 0,7 procenta. Podíl orné půdy stoupl z loňských 8,3 na 9,7 procenta. Ministr Gandalovič k tomu řekl, že „je určitě pozitivní, že se zvyšuje výměra orné půdy. Během letošního roku se rozrostla o více

než 7000 hektarů a celkově již překročila 30 tisíc hektarů. Tento nárůst je plně v souladu s naším cílem podporovat produkci biopotravin.“

Podíváme-li se ale na statistiky podrobněji a v souvislostech, je třeba přílišný optimismus poněkud zmírnit. V první řadě je třeba říci, že meziroční nárůst ploch zemědělské půdy v ekologickém zemědělství, na základě hlášení kontrolních organizací o 12 procent, je ve skutečnosti nižší. Výměra podle LPIS, což je skutečná realita, signalizuje meziroční nárůst jen o necelých 10 procent, stejně tak plocha je podle LPIS nižší než uvádí ve svých statistikách ministerstvo zemědělství – a to o nezanedbatelných 36 000 hektarů. Zatímco MZe uvádí plochu 315 000 hektarů, LPIS jen zhruba 279 500 hektarů. Podstatnější je ale skutečnost, že zejména v letošním roce bylo možné očekávat vyšší než deseti, nebo i dvanáctiprocentní nárůst ploch – protože se oproti minulosti zvyšovaly sazby podpor. Nebyl – li tohle dostatečný stimul pro zemědělské podnikatele, nedá se při zachování aktuálních sazeb asi s nějakým razantnějším růstem ploch v dalších letech pravděpodobně počítat.

Rezervy v zájmu podnikatelů zapojit se do ekologického zemědělství jsou přitom dány zcela nepochybně nejistotou podnikatelů v tom, jak bude reálná podpora ekologického zemědělství v praxi vypadat. Sazby sice vzrostly, ale ne tak, jak bylo ještě

v loňském roce zemědělcům slíbeno. Stejně tak nedošlo k avizovanému bodovému zvýhodnění ekozemědělců o 35 bodů, ale jen o 27 bodů.

Na druhou stranu je zhruba sedmiprocentní podíl ploch ekologického zemědělství na celkové ploše zemědělské půdy v ČR v rámci EU nadprůměrný. Zajímavé jsou i pohyby ve struktuře jejího využívání. Ta se přitom meziročně mírně změnila ve prospěch trvalých kultur a orné půdy na úkor trvalých travních porostů. To je dost důležitý signál, který mimo jiné vypovídá o tom, že plocha trvalých travních porostů roste nejpomaleji a není tedy pravda, že podnikatelé v ekozemědělství sází jen na „nejpohodlnější“ typ podnikání – údržbu TTP.

2. Statistika ekozemědělství podle LPIS

Režim	Výměra [ha] data k 12. 6. 07
Přechod. období	62033,73
Certifikované EZ	217474,44
Celkem	279 508

Náš názor

Kritika za vývoz masa?

Rozsáhlý článek o ekologickém zemědělství publikovaly dne 15. června Lidové noviny. Ponechme nyní stranou některé nepřesnosti, doufáme, že způsobeně zejména „nutnou novinářskou zkratkou“. Bohužel však musíme reagovat na slova mluvčí ministerstva zemědělství Táni Králové, která v tomto článku mj. uvádí: Problém je v tom, že dobytek slouží k produkci masa, nikoliv k výrobě mléčných biovýrobků. „V Česku ještě nefunguje systém zpracování a prodeje ekologicky vypěstovaných potravin, maso z ekologických chovů často končí v obchodech jako běžný masný výrobek, případně ho zemědělci vyvázejí,“ upozornila Králová.

Myslíme si, že není fér upřednostňovat mléko na úkor masa či naopak. Tyto záležitosti má řešit v moderní ekonomice trh, navíc v případě mléka jde o segment podléhající kvótám, které v ČR nejsou dostatečné. Je tedy logické a přirozené, že se zemědělci raději věnují oborům, které kvótami zatíženy nejsou.

Na pováženu pak je, když mluvčí Táňa Králová upozorňuje novináře na tu „špatnost“, že zemědělci maso z ekologických chovů vyvázejí. Takže na jedné straně slyšíme stesky nad špatnou bilancí zahraničního agrárního obchodu, na druhou stranu jsme kárání, že ji zlepšujeme, když jsme schopni své produkty exportovat? Není toto právě důkaz životaschopnosti českého ekozemědělství, a to přes všechny ústrky, kterým jsou ekofarmy v podhůří vystaveny? Nemělo by být ministerstvo spíše hrdé na fakt, že italské biovýkrmny mají zájem o česká biotelata? A dělat tomu patřičnou reklamu? Bylo by to určitě vhodnější než sedlákům naznačovat, že jsou zbyteční a svádět na ně chyby, které jsou spíše na straně nízké koupěschopnosti obyvatel či nepružného domácího zpracovatelského průmyslu. Není divu, že jediná fungující biojatká jsou ta, která si bez dotací vybudovali ekofarmáři sami.

1. Statistika ekozemědělství podle MZe:

	31. 12. 2006	31. 5. 2007
Počet ekofarek	963	1 146
Výměra zemědělské půdy v ekologickém zemědělství (ha)	281 535	315 581
Podíl ekozemědělství na celkové výměře zemědělské půdy (%)	6,61	7,41
Výměra orné půdy (ha)	23 478	30 580
Výměra trvalých travních porostů (ha)	232 189	258 079
Výměra trvalých kultur (sady) (ha)	1 195 (sady + vinice)	1421
Výměra trvalých kultur (vinice) (ha)		168
Ostatní plochy (ha)	24 670	25 331
Počet výrobců biopotravin	152	178

Perspektiva

Biomasa ano, záleží ale na tom, kde a jaká

Strategie EU sázejí v zabezpečení energetických zdrojů stále více na obnovitelné zdroje energie a z nich nejvíce na biomasu vede stále více zemědělských podnikatelů k úvahám, má-li smysl se do těchto, dnes již dotovaných programů produkce bioenergií, zapojit. Jejich dlouhodobá perspektiva totiž není zas tak jednoznačně jasná, jak by se na první pohled mohlo zdát. Například topení biomasou. Samo ministerstvo životního prostředí nedávno upozornilo, že pokud by se významně zvýšil podíl biomasy na vytápění domácností, mohlo by vzrůst množství jemných prachových částic v ovzduší. Už nyní je jeho množství problematické na třetině území České republiky. Stát by proto měl při nahrazování topení uhlím v domácnostech za biomasu, tedy dřevo, dřevní štěpku, piliny, slámu či rychlerostoucí rostliny, postupovat obezřetně. V roce 2005 bylo podle statistik v malých zdrojích znečišťování ovzduší, tedy zejména v domácnostech, spáleno zhruba 0,8 milionu tun biomasy a přibližně 1,85 milionu tun uhlí včetně koksu. Přesto se biomasa podílela na produkci poloviny emisí polyaromatických uhlovodíků a 54 procentech emisí velmi jemných prachových částic z těchto spalovacích zařízení.

V sázce je ale také dlouhodobá strategie využití zemědělské půdy, zejména pokud se týká předpokládaného, velmi razantního růstu poptávky po zemědělských komoditách jednak v souvislosti s růstem poptávky po těchto surovinách využívaných na biopaliva, především ale díky stále rostoucí světové populaci a rostoucí schopnosti rozvojových zemí za dodávky surovin k výrobě potravin zaplatit. Jinými slovy, za nějakých deset či patnáct let se bude každý hektar zemědělské půdy využitelný ke klasické zemědělské produkci ještě hodit. Právě proto je ale nutné nečinit při využívání zemědělské půdy nevrátné kroky, například zalesňování, a to i formou rychlerostoucích dřevin. Takto využitou půdu nelze operativně převést na produkci čehokoli a určitým způsobem pak v příslušném okamžiku ztrácí i svou tržní hodnotu. Jako optimální na operativní restrukturalizační reakce v zásadě okamžitě schopné uspokojit náhlu poptávku se jeví přitom půda zatravněná. Ta je zejména v případě ekologického hospodaření navíc ve velmi dobré kondici. A kromě toho jsou travní porosty důležitým prvkem pro zadržování vody v krajině, což je zrovna v ČR stále větší problém.

První kolo žádostí o podporu z Programu rozvoje venkova ČR startuje

Ministr zemědělství Petr Gandalovič vyhláší dnešním dnem první kolo příjmu žádostí o dotace z Programu rozvoje venkova ČR pro období 2007 - 2013.

„Žadatelé mohou žádosti předkládat od pondělí 9. července od 7.30 hodin na sedmi regionálních odborech Státního zemědělského intervenčního fondu,“ oznámil Gandalovič. Jak zdůraznil, v porovnání s operačním programem zemědělství se podařilo výrazně administrativně zjednodušit podávání žádostí. „Budeme vyžadovat jen opravdu nezbytně nutné přílohy,“ dodal ministr.

Úplné znění Pravidel, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova ČR pro období 2007 - 2013 je ode dneška k dispozici v elektronické podobě na internetové adrese ministerstva zemědělství www.mze.cz (rubrika podpora z EU a národní dotace, podrubrika EAFRD/prováděcí předpisy/osa I resp. osa III).

V rámci tohoto kola příjmu žádostí budou přijímány projekty pro následující opatření, podopatření či investiční záměry:

- podopatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků,
  - záměr a) investice do budov, staveb a technologií pro živočišnou výrobu
Předpokládaný objem finanční podpory pro tento záměr činí zhruba 893 mil. Kč z veřejných prostředků, tj. z fondu EAFRD a spolufinancování z národního rozpočtu.
  - záměr b) investice do budov, staveb a technologií pro rostlinnou výrobu
Předpokládaný objem finanční podpory pro tento záměr činí asi 262 mil. Kč,
  - podopatření I.1.1.2 Spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií (resp. inovací) v zemědělství,
Předpokládaný objem finanční podpory činí zhruba 40 mil. Kč,
  - opatření I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců
Předpokládaný objem finanční podpory činí přibližně 231 mil. Kč,
  - opatření III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy
  - záměr b) výstavba a modernizace bioplynové stanice
Předpokládaný objem finanční podpory činí zhruba 356 mil. Kč,
  - záměr c) výstavba a modernizace kotelny na biomasu
Předpokládaný objem finanční podpory činí zhruba 46 mil. Kč,
  - záměr d) výstavba a modernizace zařízení na výrobu tvarovaných biopaliv
Předpokládaný objem finanční podpory pro tento záměr činí asi 57 mil. Kč.
- U opatření I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců končí příjem žádostí v pátek 20.

července ve 13 hodin. U ostatních opatření je uzávěrka pro příjem žádostí v pátek 27. července ve 13 hodin.

Zemědělské agentury úspěšně dokončily administraci žádostí o dotace

Odbory zemědělských agentur a pozemkových úřadů Ministerstva zemědělství úspěšně ukončily první fázi administrace žádostí o hlavní dotace pro letošní rok. Zájemci se v nich mohli ucházet o jednotnou platbu na plochu (SAPS), příspěvek na hospodaření v méně příznivých oblastech (LFA), platbu v oblastech NATURA 2000 na zemědělské půdě, dále o platbu na pěstování energetických plodin (EP) a platbu na oddělenou platbu za cukr (SSP). Dále bylo možné žádat o dotace a rovněž o zařazení do tzv. agroenvironmentálních opatření, a to na základě Horizontálního plánu rozvoje venkova a nového Programu rozvoje venkova. K 11. červnu 2007 předaly všechny zemědělské agentury na jednotlivých okresech zkontrolované žádosti na příslušné regionální odbory Státního zemědělského a intervenčního fondu (SZIF). Uzávěrka pro příjem žádostí byla 15. května. Zemědělské agentury tak v krátkém termínu zúřadovaly a zadaly do informačního systému celkem 22 122 žádostí na kombinovanou platbu (SAPS, LFA, NATURA 2000, EP, SSP) a 9376 žádostí na agroenvironmentální opatření. Z hrubého počtu 9376 žádostí podaných na agroenvironmentální opatření je více než třetina na dotace podle nového Programu rozvoje venkova. „Příjem a následná kontrola těchto žádostí byla zvládnuta také díky proškolení a dobré informovanosti zemědělské veřejnosti, tedy žadatelů o dotace.“

Ministerstvo zemědělství bude dál jednat o navýšení rozpočtu

Ministr zemědělství Petr Gandalovič lituje, že v rámci prvního návrhu státního rozpočtu na příští rok přišel jeho resort o 2,5 miliardy korun oproti částce, kterou požadoval. To by znamenalo, že nebude možné vyplatit zemědělcům národní doplňkové přímé platby v plné výši jako letos.

„S tím se nehodláme smířit a budeme dále jednat s ministerstvem financí o možnostech navýšení našeho rozpočtu. Současně se budeme snažit najít v kapitole položky, kde uspořit, abychom na přímých platbách vyplatili zemědělcům maximální množství finančních prostředků,“ uvedl ministr Gandalovič. Ujistil, že v žádném případě se nebude šetřit na spolufinancování evropských peněz. „Podařilo se nám včas zahájit Program rozvoje venkova, díky kterému přijde v letech 2007 - 2013 na český a moravský venkov kolem třinácti miliard korun ročně. Tyto peníze pomohou zemědělcům i malým podnikatelům a lidem na venkově,“ řekl ministr. Úspory bude podle něho resort hledat v provozních nákladech

a v počtu pracovníků na ministerstvu. Program rozvoje venkova přináší výrazné zjednodušení pro žadatele Kdo žádal o investiční podpory z Operačního programu Zemědělství a chystá se využít možností, které se otevírají v novém Programu rozvoje venkova, jistě ocení významné snížení administrativní zátěže. Týká se zejména počtu nezbytných dokladů, které je nutné předkládat spolu se žádostí o dotaci. Další úlevy se ještě připravují.

„Počet povinných příloh, které musí zájemce o podporu připojit k žádosti, se snížil o více než polovinu. Zemědělcům i dalším žadatelům to nepochybně usnadní přístup k novému programu,“ uvedl ministr zemědělství Petr Gandalovič. „Ti, kteří se svou žádostí neuspějí, nebudou muset na rozdíl od dosavadního operačního programu zbytečně předkládat řadu dokumentů,“ doplnil ministr.

Výrazně jednodušší je už samotný formulář žádosti o dotace a také projekt. „Žadatel bude schopen si připravit projekt a vyplnit žádost sám, bez pomoci poradenských firem,“ zdůraznil ministr Gandalovič. Skutečně maximálně se zjednodušila osnova projektu. Zatímco u operačního programu byla v pravidlech popsána na čtyřech stranách a projekt pak obsahoval kolem 30 stran, u Programu rozvoje venkova je osnova na dvou stranách a rozsah projektu zhruba deset stran.

Některé přílohy budou dodávat až předkladatelé úspěšných projektů při podpisu dohody se Státním zemědělským intervenčním fondem (SZIF) o poskytnutí dotace. Týká se to například výpisu z obchodního rejstříku, dokladu o vedení bankovního účtu, potvrzení finančního úřadu o vypořádání splatných závazků vůči těmto úřadům. Žadatelé ocení i další novinky v administrativním postupu – nebudou muset hlásit každou změnu v projektu a sankce za porušení pravidel budou záviset na závažnosti porušení. Jediným trestem nebude vyřazení žádosti, jak tomu bylo za každé porušení u operačního programu.

Pro první kolo příjmu žádostí, které začíná 9. července, schválil ministr zemědělství odchylný postup od ustanovení bodu 5 obecné části Pravidel „Žádost o dotaci“ a příslušných ustanovení specifické části Pravidel, zejména pak seznamu povinných příloh. Odchylný postup spočívá v možnosti předložit platné, ale ne účinné stavební povolení. Žadatel musí předložit platné a účinné stavební povolení ve lhůtě 42 dnů od zaregistrování žádosti.

Vstřícným krokem směrem k žadateli je i příprava softwarového nástroje, který umožní předvyplnit žádost na webu SZIF a zkontroluje formální správnost a úplnost žádosti.

zdroje: Mze, www.agris.cz